

6. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutumlarına ve Yazma Becerilerine Etkisi*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Akif AKTO¹, Ela KIRAN ÖLMEZ², Recep BINDAK³

1 Doç. Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, akifdakt@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5838-6335.

2 Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Öğretmenliği, elakiran35@gmail.com, ORCID: 0000 0002 3239 4505.

3 Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulubindak@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0005-7862.

Gönderilme Tarihi: 11.10.2022 Kabul Tarihi: 27.01.2023 DOI: 10.37669/milliegitim.1187162

Aktf: "Akto, A., Kiran Ölmez, E., ve Bindak, R. (2023). 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisi. *Millî Eğitim*, 52 (240), 2977-3008. DOI: 10.37669/milliegitim.1187162"

Öz

Bu araştırma, 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılı 2. dönem içerisinde Mardin ili Artuklu ilçesine bağlı bir ortaokulun 6. sınıfında okuyan 20 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırmada yarı deneysel yöntemle tek grup ön test/son test modeli uygulanmıştır. Etkinlikler haftada iki saat olmak üzere 8 hafta boyunca toplam 16 saat uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak deneysel işlem öncesinde ve sonrasında yazmaya yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Deneysel çalışma boyunca yaratıcı yazma etkinlik yapıları kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından yazmaya yönelik tutum ölçeği, çalışma grubunda ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Çalışma kapsamında nicel verilerin analizinde SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma boyunca uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda öğrencilerin görüşleri alınmış ve betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada hem nicel hem de nitel veriler analiz edildiğinden karma model kullanılmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Yaratıcı yazma çalışmalarının neticesinde elde edilen son test puanları ön test puanlarına göre yüksek çıkmıştır. Çalışma grubunun ön test ve son test puanları eşleştirilmiş t-testi analizi uygulanarak karşılaştırılmış ve ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Buna göre Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin yazma tutum ve becerilerinde anlamlı bir artışa neden olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Betimsel analiz yöntemi sonucunda elde edilen verilere göre yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin yazma tutumlarını ve yazma becerilerini olumlu yönde geliştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı yazma, Türkçe eğitimi, tutum, beceri

* Bu çalışma 6th Selchuk International Conference On Social Sciences'ta "Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Yazmaya Yönelik Tutum ve Becerilere Etkisi" adıyla özet bildiri olarak sunulmuştur.

The Effect of Creative Writing Approach on Students' Writing Attitudes and Writing Skills in 6th Grade Turkish Lesson

Abstract

This research was carried out to determine the effect of the creative writing approach in the 6th-grade Turkish lesson on students' attitudes towards writing and writing skills. The research was carried out with 20 students studying in the 6th grade of a secondary school in the Artuklu district of Mardin province during the 2nd term of the 2021-2022 academic year. In the research, a single group pre-test/post-test model was applied with the quasi-experimental method. The activities were implemented for a total of 16 hours for 8 weeks, two hours a week. The attitude scale towards writing was used before and after the experimental procedure as a data collection tool in the research. Creative writing activity sheets were used throughout the experimental study. Data collection tools were applied as pretest and posttest in the study group. The attitude scale towards writing, one of the data collection tools, was applied as a pre-test and post-test in the study group. Within the scope of the study, SPSS 22.0 statistical package program was used in the analysis of quantitative data. As a result of the creative writing activities applied throughout the research, the opinions of the students were taken and analyzed with the descriptive analysis method. Since both quantitative and qualitative data were analyzed in the research, a mixed model was used. The following results were obtained in the research: Post-test scores obtained as a result of creative writing studies were higher than pre-test scores. The pretest and post-test scores of the study group were compared by applying paired t-test analysis and it was found that there was a significant difference between the pretest and post-test scores. Accordingly, it was determined that creative writing practices applied in writing caused a significant increase in students' Turkish lesson attitudes. ($p < 0,05$). According to the data obtained as a result of the descriptive analysis method, creative writing activities positively improved students' writing attitudes and writing skills.

Keywords: creative writing, Turkish education, skills, attitude

Giriş

Bireyin duygu, düşünce ve hayallerini diğer bireylere aktarmak için kullandığı en önemli iletişim aracı dildir. İnsanlar dil sayesinde kendilerini zihinsel anlamda geliştirebilir. "Kişinin düşünsel anlamda gelişmesi, anadilinin anlatım gücünden gereği gibi yararlanmasına, yapılmış bileşimleri çözebilmesine ve yeni bileşimler yapabilmesine bağlıdır" (Güleryüz, 2006, s. 28).

Türkçe öğretiminde çocuklara dört temel dil becerisi kazandırılmaya çalışılır. Anlama becerileri dinleme ve okuma becerilerinden, anlatma becerileri ise konuşma

ve yazma becerilerinden oluşur. Bu becerilerin kazandırılması Türkçe dersi öğretiminde öncelikli hedefler arasındadır ve birbirleriyle ilişki içindedirler. Bu dört temel becerinin geliştirilmesi çok önemli olmakla birlikte bu becerilerde zayıf kalınması durumunda öğrenci, diğer derslerde de gereken başarıyı yakalayamayacaktır.

Anlatma becerinden konuşma becerisi okul öncesi dönemde gelişmeye başlar. Ancak yazma becerisi formal eğitim ile bireylere kazandırılır ve bu beceri okulda geliştirilir. Yazma becerisinin geliştirilmesinde ortaya bir ürün çıktığı için formal olarak eğitim görmüş kişilerin günlük yaşantılarına en çok yansıyan dil becerisi yazma olmuş ve daha çok yazılı ürünler günlük hayata yansımıştır. Çünkü “Yazdığı yazı, kişinin o konudaki bilgisini, yaşantısını, anlayışlarını, zihin düzeyini, sözcük dağarcığını ve kişisel anlatım gücünü yansıtır” (Göğüş, 1978, s. 236).

Yazdıkça kişinin yazma becerisi gelişir. Yazma becerisi kişinin karakter yapısını yansıtır. Ayrıca bu beceri kişinin duygu dünyasıyla da doğrudan ilişkilidir. Yazma becerisini geliştirebilmek için bireyin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirmesi oldukça önemlidir. Yazma becerisi kişinin yazılı anlatıma yeteneği olmasıyla birlikte yazma becerisinin geliştirilmesi, kişinin ne kadar çok yazma çalışması yaptığıyla da doğrudan ilişkilidir.

Türkçe öğretim programında yazma becerisinin öğrencilere nasıl kazandırılacağı şu şekilde anlatılmıştır: “Yazma becerisinin bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği göz önüne alınarak bu sürecin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve dil bilgisi etkinlikleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Hikâye, roman, şiir gibi türlerde ürün vermek, bireysel yetenek ve yaratıcılık gerektirse de öğrencilerin duygu, düşünce hayal ve izlenimlerini doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun şekilde anlatmaları yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak sağlatılabilir” (MEB, 2006, s. 7).

Geleneksel yöntemlerle yapılan yazma etkinlikleri öğrencilerin sıkılmalarına, yazmaya karşı ilgi ve isteklerinin azalarak bu becerilerini geliştirememelerine neden olabilmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek ve yazmaya karşı olumlu tutum kazanmalarını sağlamak oldukça önemlidir. Bunun için de öğrencilere uygun ortamlar sağlanarak onların yazmaya karşı isteklerini ve yazma becerilerini geliştirecek uygun yazma yöntem ve teknikleri kullanmak oldukça önemlidir. Böylece kendi hayal dünyalarını harekete geçirerek farklı yazma alanları keşfedebilecek, bu da yazmaya karşı olan isteklerini artırarak ve farklı yazma alanları keşfetmelerine olanak sağlayarak yazma becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunacaktır (Aydın, 2014).

6. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutum..

Yapılan araştırmalara göre gerek öğrencilerin gerekse de öğretmenlerin yazma becerilerinin geliştirilebileceği belirlenmiştir. Örneğin Cheung, Tse ve Tsang (2003) tarafından Hong Kong'da öğrenciler, okul müdürü, Çince dil konusu ile ilgili iki panel başkanı ve dört Çince öğretmeninin katıldığı durum çalışmasının sonuçlarına göre, nitelikli öğretmenlerin yaratıcı yazma öğretiminde anlamlı olumlu sonuçlar ortaya çıkarabilmeleri için etkili ve kişiye özel bir eğitim programı vermeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerde pozitif yönde bir olumlu değişme yaşanırken öğrencilerin de daha yaratıcı yazılar yazabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Austen' (2005), "İngiliz Edebiyatı Derslerinde Yaratıcı Yazarlık Ödevlerinin Değeri" isimli araştırmasında, yaratıcı yazma etkinliklerinin İngiliz edebiyatı dersleri kapsamına alınması gerektiğini belirtmiştir. Yaratıcı yazma çalışmalarını kullanmanın faydalarını araştırmış ve bunları beş temel fayda çerçevesinde tanımlanmıştır: (1)Yaratıcı yazma kişide edebiyat sevgisi oluşturur ve aktif öğrenmeler yaratır; (2) eleştirel okuyucu sayısı artar ve onları geliştirir; (3) öğrencilerin edebi eleştiri kavramlarına katkıda bulunur; (4) mükemmellik kavramına karşı güçlü bağlılık kazanılmasını sağlar ve (5) sınıf bağının gelişmesine yardımcı olur. Kapar Kuvanç (2008) tarafından yapılan deneysel bir çalışmada, Yaratıcı Yazma Tekniklerinin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarını olumlu yönde arttırdığı görülmüştür. Bir başka çalışmada (Kırmızı, 2009), Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutumu olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir. İlkokul 5.sınıf öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Kırmızı ve Beydemir, 2012). Ayrıca süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazmaya ilişkin tutumları olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Erdoğan ve Yangın, 2014). Altıncı sınıf öğrencileri üzerinde yapılan deneysel bir çalışmada yaratıcı yazma yönteminin, öğrencilerin yazmaya karşı öz yeterlik algılarına, yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine olumlu anlamda etkisi olduğu ve yaratıcı yazma yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını artırmada Türkçe Öğretim Programı'na dayalı yazma uygulamalarından daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Korkmaz, 2015). İlkokul 4.sınıf öğrencileri ile yürütülen bir çalışmada yansıtıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisininin olumlu olduğu rapor edilmiştir (Erdoğan ve Çelikpazu, 2020).

Yukarıda da belirtildiği üzere yaratıcı yazma çalışmaları ile ilgili birçok araştırma yapılmış ve yapılan bu araştırmalar sonucunda yaratıcı yazma çalışmalarının bireyin yaratıcılığını ortaya çıkarabildiği gibi öğrencilerin yazmaya karşı olumlu tutum sergilediklerini ve yazma becerilerinin geliştiğini göstermiştir. Bu çalışma diğer araştırmalarda olduğu gibi öğrencilerin yazmaya karşı pozitif yönde tutum geliştirmelerine katkıda bulunmuş ve yazma becerilerinin geliştiğini bize göstermiştir. Ayırı-

ca bu çalışma Mardin ilinde daha önce bu konuya benzer bir araştırma yapılmaması açısından önem arz etmektedir.

Yapılan bu araştırmanın problem cümlesi, “Ortaokul 6.sınıf Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisi nedir?” sorusudur. Tüm bunlardan hareketle bu çalışmada yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine olumlu yönde etki yapacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın genel amacı, 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisini tespit etmektir.

Araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

1. Deneysel işlem öncesinde ve sonrasında öğrencilerin yaratıcı yazma ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek,
2. Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı yazma uygulamalarının öğrencilerin yazma tutumlarında anlamlı bir artışa neden olup olmadığını tespit etmek,
3. Öğrencilerin Türkçe dersinde yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda yazma tutumlarında ve yazma becerilerinde olumlu yönde bir artış olup olmadığını, yapılan görüşmeden hareketle tespit etmektir.

Yapılan bu çalışma, yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin Türkçe dersine karşı olan tutumlarının ve öğrencilerin yazmaya yönelik başarı ve becerilerinin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Bu çalışma ile öğrencilerin yazmaya olan isteklerinin nasıl artırılacağı ve yazma becerilerinin nasıl geliştirilebileceği konusunda çalışacak araştırmacılara yol gösterici olması düşünülmekte ve çalışmanın program ya da uygulamalara ışık tutması ön görülmektedir.

Bu alanda daha önce birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

Türkçe Dersine Karşı Tutum

Toplumda var olabilmenin yolu o topluma ait olan dile hâkim olabilmekten geçer ve dilimizi en doğru şekilde kullanabilmemiz için dile ait becerilere sahip olabilmemiz ve dilimizi doğru şekilde kullanabilmemiz gerekmektedir (Ungan, 2007). Bu nedenle Türkçe dersi bu anlamda hedeflenen becerilerin kazanılması ve etkili iletişim kurabilmemiz açısından oldukça önemli bir derstir (Sever, 2015).

Tutum, bireyin bir olay veya duruma karşı belirli bir davranış şekline yönelmesi durumudur. Tutumları bilgi, duygu, düşünce, deneyim, isteklendirme gibi birçok fark-

lı durum destekler. Ayrıca tutumlar kendi arasında bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üç gruba ayrılırlar. Bloom'a (1979) göre, öğrencilerin derslerdeki tutum ve davranışları; ayrıca dersi idrak etme şekilleri başarıyı önemli düzeyde etkileyebilmektedir. Olumlu veya olumsuz tutum ve davranışlar çok sayıda etmenin öğrencileri etkilemesi sonucu oluşmaktadır. Bu etmenlerden bazıları:

- Öğrencinin yaşamındaki olumlu veya olumsuz koşullar
- Derslere ve öğretmenlere karşı gösterilen tutum ve davranışlar
- Öğrencinin kendisinin dışında meydana gelen faktörler
- Okul ve çevrenin neden olduğu durumlar
- Bireyin teknolojiyi kullanma şekli
- Arkadaş çevresinin ortaya çıkardığı durumlar...

Yukarıda verilen durumlar nedeniyle öğrenciler Türkçe dersine karşı farklı tutum ve davranışlar gösterebilmektedir. Bu nedenle Türkçe dersine karşı olumsuz tutum ve davranışlara yol açacak etmenleri ortadan kaldırmak oldukça önemlidir (Aytaç, 2016).

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirtildiği üzere Türkçe dersinde dil edini mi tek bir doğrusal yolla öğretilmediğinden dört temel dil becerisi de tek bir yöntem kullanılarak öğretilemez. Bunun için farklı öğrenme ve öğretme yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. Ayrıca öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine aktif olarak katılmasına imkân tanınmalı, derse karşı hazırbulunuşluk seviyeleri dikkate alınmalı, en iyi nasıl öğrenebildikleri belirlenerek buna göre eğitim öğretim planlanmalıdır. Tüm bunların yanında kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenmeleri de öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlayacak ve derse karşı olumlu tutum sergilemelerine yardımcı olacaktır (MEB, 2018).

Yazmaya Karşı Tutum

Tutumların ölçülebilme olanakları vardır. Bireyin davranışlarının izlenmesi ve var olan tutumun araştırılarak incelenmesi ile ölçülebilir. Bunun için de tutum ölçekleri hazırlanmaktadır. Hazırlanan tutum ölçeklerine bireyin verdiği yanıtlar onun tutumunu ölçmemizi sağlar (Silah, 2000). Yazma eylemi, diğer becerilerle birbirlerini karşılıklı olarak etkilemekte ve çeşitli etkinliklerle bu beceriler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Kelimelerin gücünü kullanarak bu gücü anlamlandırmak ve doğru şekilde bu beceriyi kazanmak son derece önemlidir. Çünkü ancak bu şekilde istenilen boyutta bir düşünme becerisine ulaşılabilir (Öztürk, 2007).

Dinleme, okuma, konuşma alanlarında olduğu gibi yazma becerisinin geliştirilmesi sürecinde de çok fazla zihinsel beceri geliştirilmektedir. Öğrencilerin zihinsel becerilerinin gelişmesi kelime hazineleri gelişmelerine katkıda bulunarak dili daha doğru ve etkili şekilde kullanabilmelerini sağlamaktadır (Güneş, 2016). Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirirken bazı olumsuz tutumlar oluşabilmektedir. Çünkü öğrenciler yazı yazarken kâğıt ve sayfa düzenine dikkat etme, yazısını giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine ayırma, dil bilgisi kurallarına göre yazma, yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek yazma gibi bazı kurallara uymaya çalışırlar. Ayrıca öğretmenin tek bir konu vererek ve konu dışına çıkılmadan kendisinin belirlediği yöntemlerle yazının yazılmasını istemesi, konunun öğrencinin ilgisini çekmemesi gibi durumlar öğrencinin derse ve yazmaya karşı olan tutumunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durumun önüne geçebilmemiz için öğrencinin yaşadığı olumsuz durumları olabildiğince en aza indirmek gerekir. Öğrenci yazma sürecinde yaratıcılığını ortaya koyabilecek etkinlikler yapmalı, ilgilerine göre yazabilmeli, kendi belirledikleri yöntemlere göre yazısını oluşturabilmeli, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmesine imkân verecek yazma ortamları oluşturulmalıdır. Böylece öğrenci yazısını yazarken kendini rahat ve mutlu hissederek özgün ürünler ortaya koyabilecek, bu da yazmaya karşı olan tutumunu olumlu yönde etkileyecek ve yazma becerisinin gelişmesini sağlayacaktır. Yazma konusunda öğrencinin tutumun olumlu yönde ölçülmesi de öğrencinin başarısının yükselmesi ile doğru orantılıdır.

Yazmanın Önemi

Kavram olarak yazma; kişinin birtakım duygu, düşünce, istek, durum ve olayların belirli kurallar çerçevesinde uygun olan birtakım işaret ve sembollerle ifade edilmesidir. İnsan tabiatı gereği duygu, düşünce ve davranışlarını açığa çıkarmak için yazma ihtiyacı hisseder (Özbay, 2006).

Yazma becerisinin geliştirilmesinde yazılı anlatım kavramı oldukça önem kazanmaktadır. Aktaş ve Gündüz' e (2005) göre yazılı anlatım, dili en etkili şekilde kullanarak çeşitli olay, durum, duygu ve fikirleri belli bir düzen içerisinde veren, bunu sonraki nesillere ulaştırmak amacı güden ve böylelikle kalıcı olmaya olanak sağlayan bir araçtır. Yazılı anlatım, dilden etkili bir biçimde yararlanmak amacıyla kullanılan önemli bir yoldur. Bireyin yazma alışkanlığını kazanabilmesi ve bu alışkanlığı bütün hayatı boyunca devam ettirebilmesi büyük önem arz etmektedir. Burada öğretmenlere oldukça önemli görevler düştüğü söylenebilir. Nitekim sınıfta yapılacak olan yaratıcı yazma etkinlikleri yazma alışkanlığı kazanmada oldukça büyük katkılar sağlayabilir, burada öğretmen etkinlikleri sınıfta uygularken rehber olmalı ve öğrencilerin kendilerini keşfetmelerini sağlayarak onlara destek olmalıdır (Başkök, 2012).

Yaratıcı Yazma ve Yazma Becerisi

Yaratıcılık, Latin dilinde “Creare” kelimesinden gelmektedir ve yaratmak, doğurmak, meydana getirmek, bulmak, keşfetmek, yenilik yaratmak gibi anlamlar taşımaktadır (Gökçe, 2007). Türk Dil Kurumu (TDK) Büyük Türkçe Sözlük’te ise (2009) yaratıcılık kavramı; yaratıcı olma durumu, yaratma yeteneği, her bireyde var olduğu kabul edilen bir şeyi yaratmaya iten farazi yatkınlık şeklinde ifade edilmektedir.

Teknolojinin gelişmesiyle beraber dünyada birçok gelişme yaşanmış, bilgiye hızlı bir şekilde ulaşma imkânı oluşmuştur. Bu durum yaratıcılığın önemini daha da artırmıştır (Demir, 2013). Toplumun bir parçası olabilmek ve kendini gerçekleştirmek özellikle bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde oldukça önemlidir. Bunun için de bireyin var olan yetenek ve gücünü yaratıcı ürünler ortaya çıkarmak için kullanması, hayal dünyasını harekete geçirmesi gerekmektedir (Oral, 2014). Kişi bunları yaparken bilgiyi yaratmalı, sorgulamalı, eleştirebilmeli ve bu bilgi ve becerileri hayata geçirecek kendisinin ve toplumun ilerlemesine ve gelişmesine katkıda bulunmalıdır (Duru, 2014). Tüm bu özelliklerin geliştirilmesi de ancak eğitim ile mümkündür. Bu bilgiler ışığında eğitimin çağdaş uygulamalarla yürütülmesi ve bireyin yaratıcılığını ortaya çıkaracak yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiği büyük önem arz etmektedir.

Yaratıcılık doğası gereği bireyseldir ve her insanda bu özellik az çok bulunmaktadır. Burada önemli olan az veya çok fark etmeksizin var olan yaratıcılığı geliştirebilmek ve alışılmışın dışına çıkabilmektir. Bu noktada Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımları ve çeşitli etkinliklerle çocukların yaratıcılık yönlerini geliştirmek mümkündür. Böylece öğrencilerde yaratıcılıkla beraber yazma becerileri de gelişebilmektedir. Çocuklar tabiatları gereği yazmaya karşı büyük bir istek duyarlar ve kendilerini ifade edebilmek için sözcükleri kullanırlar. Onların bu olumlu yönünün işin içine katılması ve bunun çeşitli öykü, şiir vb. etkinliklerle desteklenmesi onların yaratıcılıklarının ortaya çıkmasına, gelişmesine, kendilerini doğru şekilde ifade edebilmelerine ve yazma becerilerinin gelişmesine imkân sağlayabilir (Essex, 1996).

Öğrencilere sadece bilgilerini ortaya çıkaracak yazılar yazdırmak ve buna dayalı etkinlikler yaptırmak, yazma alışkanlığı kazandırmada ve yaratıcılığı geliştirmede oldukça yetersiz kalmaktadır. Yaratıcı fikirler üretilerek öğrenciye yazma alışkanlığı kazandırmak için bireydeki birçok özellik ön plana çıkarılmalıdır. Örneğin, öğrenci tüm duyu organlarını harekete geçirebilmeli ve dış dünyayı kendi izlenimleri yoluyla anlamlandırarak kendine özgü, yaratıcı ürünler ortaya çıkarabilmelidir. Burada dış dünyadaki olay ve durumların öğrencide bıraktığı etkinin ortaya çıkarılması oldukça önemlidir (Kuvaç, 2008).

Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki olumlu tutumlar, öğrencilerin birbirleri arasındaki işbirliği, özgür bir eğitim ortamının oluşturulması, kaynaklara rahat bir şe-

kilde erişebilme gibi birçok durum yaratıcılığı destekleyerek yaratıcı ürünlerin ortaya çıkmasına olanak sağlar ve öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Davies vd, 2013). Ayrıca öğrencilerin ortaya koydukları yaratıcı yazma çalışmalarının paylaşılması, öğrencilerin yazmaya karşı ilgi ve isteklerini arttırmaları ve özgüvenlerini geliştirmeleri açısından oldukça önemlidir.

Yöntem

Bu bölümde araştırma deseni, katılımcı grup, veri toplama aracı, veri toplama yöntemi ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Mardin Artuklu Üniversitesinin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 11.05.2022 tarihli ve 2022/5-13 Sayılı Kararı sonucunda bu çalışma etik açıdan uygun bulunmuştur.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada 6. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisini tespit etmek amacıyla yarı deneysel yöntemle tek grup ön test/son test modeli uygulanmıştır. Deneysel çalışmalar, bir durumu açıklamaktan çok daha fazlasına imkân verir. Yapılan araştırmalarda neden sonuç ilişkisini belirlemeyi amaçlar (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 196). Yarı deneysel çalışmalar ise deneysel çalışmaların hemen ardından gelen araştırma modelleridir. Deneysel modeller için gerekli koşulların oluşturulamadığı ya da yetersiz olduğu durumlarda yarı deneysel model kullanılır (Karasar, 2012: 99). Yarı deneysel yöntem üç şekilde uygulanmaktadır. Bunlar:

1. Eşitlenmemiş gruplara sadece son test uygulanması.
2. Tek bir gruba ön test ve son test uygulanması.

3. Eşitlenmemiş gruplara ön test ve son test uygulanması gibi farklı biçimlerde kullanılabilir (Çepni, 2010, s.115).

Çalışma grubu göz önüne alındığından bu araştırmada tek bir gruba ön test ve son test modeli uygulanmasının elverişli olduğu söylenebilir. Araştırmanın nitel boyutunda verilerin elde edilmesi sürecinde araştırma boyunca uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla araştırmada öğrencilerin yaratıcı yazma çalışma yapırları ile ilgili görüşlerine yer verilerek araştırmanın nicel boyutundaki etkisi açığa çıkarılmak istenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada araştırma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesine bağlı bir ortaokulun 6. sınıfında okuyan öğrencilerden oluşmaktadır.

Çalışma 6A sınıfında okuyan ve kız ve erkek öğrencilerin karışık olarak bulunduğu 20 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırma yarı deneysel desene göre düzenlendiğinden bir sınıf üzerinden uygulama sürecinin gerçekleştirilmesinde ve verilerin elde edilmesinde herhangi bir sorun olmayacağı düşünülmüştür. Araştırmanın yalnızca bir sınıftan oluşturulmasının nedeni diğer sınıfların okuma yazma konusunda zorluk yaşamalarıdır. Diğer sınıflardaki öğrencilerin okuma ve yazma konusunda zayıf olmaları araştırmanın güvenilirliğini olumsuz anlamda etkileyebileceğinden araştırmanın tek bir sınıfla yapılması uygun görülmüştür. Araştırmacının öğrencileri tanınması ve okul yönetiminin uygulama sürecinde araştırmaya destek vermeleri araştırmanın herhangi bir sorun yaşanmadan yürütülmesine olanak vermiştir. Karasar (2012: 111)'a göre, farklı yeterlilikleri olan çok sayıda gözlemcinin elde edeceği verileri kullanmak yerine özellikleri daha iyi anlaşılabilen küçük bir grup adına yapılan araştırma ve elde edilen verileri kullanmak daha faydalıdır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Likert tipi tutum ölçeği ve çalışma yapıları kullanılmıştır.

Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği: Araştırmada öğrencilerin yazmaya yönelik olarak tutumlarını ölçmek için Kırmızı (2009) tarafından geliştirilen 34 maddelik Likert tipi Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği (YAYTÖ) formu (Ek 1) kullanılmıştır. YAYTÖ'nün güvenilirlik geçerlik çalışması Kırmızı (2009) tarafından 4-5.sınıfa devam eden 258 öğrenciden toplanan veriler ile yapılmıştır. Sonuçta verilerin faktör analizine uygun olduğu KMO = 0,90; Bartlett test Chi-Square= 5864,589; $p < 0,001$), madde faktör yük değerlerinin 0,50 ila 0,86 arasında değişim gösterdiği, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,90 olduğu rapor edilmiştir (Kırmızı, 2009). Öncelikle elektronik posta ile ölçek kullanım izni alınmıştır (Ek 2). Likert tipi ölçekle “tamamen katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum, hiç katılmıyorum” şeklinde beşli derecelendirme yapılmıştır. 34 maddeden oluşan ölçek, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesinde bulunan bir ortaokulun 6. sınıfında okuyan toplam 20 öğrenciye uygulanmıştır.

Yaratıcı Yazma Çalışma Yaprakları: Araştırma boyunca öğrencilere yaratıcı yazma çalışmaları ile ilgili çalışma yapıları uygulanmıştır. Uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda yapılan çalışmalarla ilgili öğrencilerin görüşleri alınmış ve video kayıt ile kaydedilmiştir. Görüşme kayıtlarının sonuçları hiçbir değişikliğe uğratılmadan betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Katılımcılar araştırmanın amacı hakkında önceden bilgilendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların izniyle görüşmeler video şeklinde kaydedilmiştir. Video kayıtlarının sadece araştırmacı tarafından dinlenerek, gerektiğinde silineceği ve gizlilik esaslarına bağlı kalınacağı teyit edilmiştir. Video kayıt cihazı ile toplanan veriler, daha sonradan araştırmacı tarafından yazıya geçirilerek, analiz edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin veriler 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesine bağlı bir ortaokulun 6. sınıfında okuyan 20 öğrenciden elde edilmiştir. Uygulama 8 hafta boyunca haftada 2 ders saati şeklinde sürdürülmüştür. Nicel verilerin elde edilmesinde yazmaya yönelik tutum ölçeği, nitel verilerin elde edilmesinde ise görüşme tekniği kullanılmış ve görüşler video kayıt ile kaydedilmiştir. Araştırma, öğrencilerin Yazma Becerileri dersine giren bir Türkçe Öğretmeni tarafından uygulanmış; araştırmacı araştırmasını uzaktan yürütmüştür. Uygulama öncesi ve sırasında katılımcıların soruları cevaplanmış ve yaşanabilecek veri kaybı engellenmeye çalışılmıştır. Yaratıcı yazma uygulamaları katılımcıların kendi sınıfında gerçekleştirilmiştir. Uygulamaların gerçekleştiği ortamın katılımcıları olumsuz etkileyebilecek unsurlardan (ses, ışık, havasız ortam, vb.) uzak olmasına ve pandemi koşullarına (maske, mesafe gibi) uyulmasına dikkat edilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılara, yanıtların yalnızca araştırmacı tarafından bilineceği ve araştırma kapsamında kullanılacağı zaman katılımcının adının belirtilmeyeceği, katılımcılarla ilgili her türlü bilginin gizli tutulacağı söylenmiştir. Yazma ile ilgili tutum ölçeklerinin doldurulma süresi her bir katılımcı için yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Bu şekilde yazmaya yönelik tutum ölçeği aynı sınıftan toplamda 20 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada Yazmaya Yönelik Tutum ölçeği kullanılarak her bir öğrenci için bir tutum puanı hesaplanmıştır. Tutum puanları Olumlu soru öğelerine katılma derecesine beşten, olumsuz soru maddeleri için ise birden başlanmıştır. 15-16-30-31-32-34 numaralı maddeler tersten puanlandıktan sora yapılmıştır. Yüksek puan, yazmaya yönelik turumun daha olumlu olduğunu belirtmektedir. Yazmaya yönelik tutum ölçeğinin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı Cronbach's Alpha ile hesaplanmış ve 0,80 bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin Yazmaya yönelik tutumlarını ölçmek için kullanılan 34 maddelik ölçeğin yeterince güvenilir olduğu söylenebilir.

Araştırmada Yazmaya Yönelik Tutum puanları ön test ve son testte bağımlı değişken olarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizi SPSS 22.0 programıyla analiz edilmiştir. Yapılan bu araştırmada çıkarımsal istatistiklerden bağımlı gruplar t-testiden faydalanılmış, yarı deneysel yöntemle tek gruplu ön test/son test modeli uygulanarak

araştırmada anlamlı bir farkın olup olmadığı ortaya konulmuştur. Öncelikle verilerin normal dağılımı incelenmiştir. Ön test ve son test puanlarının dağılımı incelenmiş, gerek çarpıklık, basıklık değerlerinin (-1,+1) aralığında yer alması ve gerekse Shapiro-Wilks normallik testi sonucunun istatistiksel olarak önemli olmaması ($p>0,05$) göz önüne alınarak verilerin normal dağılıma uyduğu kabul edilmiştir (Tablo 1).

Araştırma boyunca uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda öğrencilerin görüşleri alınarak video şeklinde kaydedilmiştir. Burada çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak amaçlanmış, görüşmenin sonuçları betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz kapsamında, alınan yanıtlar sonucunda tema ve kodlar oluşturulmuştur. Tema ve kodlar araştırmacılardan ikisi tarafından önce bağımsız olarak oluşturulmuş, elde edilen sonuçlar daha sonra karşılaştırılmıştır. Sonuçta tema ve kodlarda büyük ölçüde görüş birliği olduğu görülmüş, bu da geçerlik ve güvenilirliğin sağlandığı şeklinde değerlendirilmiştir. Görüş birliği olmayan temalar üzerinde araştırmacılar uzlaşma sağlayana kadar tartışmalar yapmışlardır.

Görüşmeler katılımcıların sorulara rahat bir şekilde cevap verebilmesi için kendi sınıflarında yapılmıştır. Katılımcılar araştırmanın amacı hakkında önceden bilgilendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların izniyle görüşmeler video şeklinde kaydedilmiştir. Video kayıtlarının sadece araştırmacı tarafından dinlenerek, gerektiğinde silineceği ve gizlilik esaslarına bağlı kalınacağı belirtilmiştir. Video kayıt cihazı ile toplanan veriler, daha sonradan araştırmacı tarafından hiçbir değişiklik ve düzeltme yapılmadan yazıya geçirilerek, analiz edilmiştir.

Ön test ve son test olarak uygulanan yazmaya yönelik tutum ölçeğini ve uygulanan görüşmeyi öğrencilerin içten ve samimi bir şekilde tamamladıkları varsayılmaktadır. Ayrıca yaratıcı yazma becerisi için verilen eğitimin süresinin yeterli olduğu ve kontrol altına alınamayan psikolojik ve fizyolojik gibi değişkenlerin çalışma grubunu ön test ve son test aşamasında aynı ölçüde etkilediği varsayılmaktadır.

Yapılan araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mardin ilinin Artuklu ilçesine bağlı bir ortaokulda öğrenim gören 20 öğrenciden elde edilen verilerle sınırlıdır. Yaratıcılığın ortaya çıkarılabilmesi ve özgür bir ortamın sağlanabilmesi için yapılan çalışmaların olası yönlendirmelerden ve kalıp ifadelerden arındırılması gerekmektedir. Öğrenciler yazılarını yazarken çalışmalarını diledikleri gibi yapabilmelidir. Ancak araştırmanın yapıldığı okuldaki öğrencilerin ana dillerinin Türkçe olmaması ve kelime bilgilerinin kısıtlı olmasından kaynaklı yaratıcı yazma etkinliklerinin bazı bölümlerinde bazı yönlendirmeler zorunlu olarak yapılmıştır. Bu durum araştırmanın bir diğer sınırlılığı arasındadır.

Bulgular

Nicel Verilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın 8 haftalık uygulama sürecinde yaratıcı yazmaya yönelik etkinlik kâğıtları öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Etkinliklerin uygulanması süresince öğrencilere herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Yaratıcı yazma uygulamalarının öncesinde ve sonrasında öğrencilere yazmaya yönelik tutum ölçeği uygulanmıştır.

Yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutumuna etkisi açısından incelenmesi amacıyla ön test ve son testle katılımcıların yazma tutum düzeyleri ölçülmüştür. Bu iki ölçümle katılımcıların araştırma süreci boyunca gelişimleri takip edilmiştir. Katılımcıların ön ve son test puanlarına ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 1

Yazma Tutum Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Analizi

Test	N	Min-Max	\bar{X}	Ortanca	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk testi (p değeri)
Ön test	20	103-159	128,80	132,0	-,138	-,106	0,576 ($p=,576$)
Son test	20	112-162	135,25	134,0	,246	,024	0,697 ($p=,697$)

* $p>,05$

Tablo 1'e göz attığımızda yazma tutum ölçeği testinden elde edilen ön test puan ortalamaları 128,80 iken; bu oran son test grubunda 135,25 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca çarpıklık basıklık değerlerinin sıfır civarında olduğu ve Shapiro-Wilk normallik testi sonuçlarına göre hem öntest puanlarının ($p>,05$) hem de sontest puanlarının ($p>,05$) normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 2

Cinsiyete Göre Yazma Tutum Ön Test İle Son Test T-Testi

Test	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Ön test	Kız	10	128,00	15,77	18	-,246	,809
	Erkek	10	129,60	13,23			
Son test	Kız	10	135,80	14,02	18	,184	,856
	Erkek	10	134,70	12,67			

* $p>,05$

Tablo 2 incelendiğinde, ön test yazma tutumunun aritmetik ortalamasının kız öğrencilerde $\bar{X}=128,00$, erkek öğrencilerde $\bar{X}=129,60$ 'tır. İstatistiki olarak cinsiyetler arasında görülen bu farklılık anlamlı değildir [$t(18)=-,246>,05$]. Son test yazma

tutumunun aritmetik ortalamasının kız öğrencilerde $\bar{X}=135,80$, erkek öğrencilerde $\bar{X}=134,70$ 'tir. İstatistiki olarak cinsiyetler arasında görülen bu farklılık anlamlı değildir [$t(18)=,184>0,05$].

Öğrencilerin yazma tutumlarında bir değişim olup olmadığını belirlemek için öntest ile sontest ortalamaları arasındaki fark bağımlı gruplar t testi ile analiz edilmiş, sonuçlar tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3

Yazma Tutum Ön Test İle Son Test T-Testi Sonuçları

Test	N	\bar{X}	Ss	Korelasyon	Sd	t	p
Ön test	20	128,80	14,19	,794*	19	-3,274	,004*
Son test	20	135,25	13,02				

** : $p<.05$

Tablo 3 incelendiğinde, yazma tutum ölçeği testinden elde edilen ön test puan ortalamaları 128,80 iken; bu oran son test grubunda 135,25 olarak tespit edilmiştir. İstatistiki olarak ön test ile son test arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu fark ise ortalamalar incelendiğinde son test lehine olduğu görülmektedir.

Nitel Verilere İlişkin Bulgular

Yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yazma tutumlarına ve yazma becerilerine etkisi açısından incelenmesi amacıyla araştırma boyunca uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda öğrencilere çeşitli sorular sorularak görüşleri alınmış ve alınan görüşler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonunda uygulanan etkinliklerle ilgili öğrencilere sorular sorularak görüşleri alınmıştır. Öğrencilere sorulan sorular öğrencilerin yapılan etkinlikler sonunda süreci ve kendi öğrenmelerini sorgulamalarına, kendileri ile ilgili zayıf ve güçlü yönlerini fark etmelerine, öğrendikleri bilgileri kendi yaşamlarına ne şekilde aktarabileceklerinin bilincinde olmalarına ve hem kendilerini hem de uygulama sürecini değerlendirmelerine olanak sunmuştur.

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak amacıyla çalışmada öğrencilerin yaratıcı yazma çalışma yapırları ile ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Verilen cevaplarda hiçbir değişiklik yapılmadan doğrudan aktarılmıştır. Betimsel analiz kapsamında, alınan yanıtlar tekrar okunarak tema ve kodlar oluşturulmuştur. Görüşme sorularına verilen cevaplar analiz edilmiş ve 4 alt kategori oluşturulmuştur: Her bir kategoriye toplam on beş cevap verilmiştir. Öğrenciler en çok "Çalışmanın Öğretile-ri" kategorisine çok fazla cevap vermişler ve ilgi göstermişlerdir.

Çalışmanın öğretileri

Katılımcılara “Derste yapmış olduğunuz yaratıcı yazma ile ilgili etkinlikler sonucunda neler öğrendin?”, “Yazma çalışmalarını ifade edebilme yönünü geliştirdi mi?”, “Etkinlikler sonunda yeni kelimeler öğrenebildin mi?” soruları sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Bize verilen etkinliklerde hayal kurmamız isteniyordu. Ben de hayal kurarak bunları kelimelere dökemedim. Yeni kelimeler öğrendim. Arkadaşlarıma kendimi daha iyi anlatabildim, onlarla daha iyi konuşup anlaşabildim.” (Ö1)

“Hayatımızı etkilediğini öğrendim. Etkinlikleri yapa yapa insanlarla daha iyi konuşabiliyorum.” (Ö2)

“Kendimi yazıyla geliştirdim. Yeni kelimeler öğrendim.” (Ö3)

“Hayal gücümüzü deftere aktarmayı öğrendim. Bir de yazma becerimiz gelişti. Yeni kelimeler öğrendim. Kendimizi tanımayı öğrendik. Ayrıca etkinliklerde kendimizi tanıtabildik.” (Ö4)

“Artık iyi yazabiliyorum.” (Ö5)

“Yeni kelimeler öğrendik.” (Ö6)

“Çok fazla şey öğrendim Eskiden yazım çok büyüktü, çirkindi ama şimdi çok güzel.” (Ö7)

“Yazı yazmam gelişti. Bilmediğim kelimeler öğrendim. Eskiden kendimi fazla ifade edemiyordum ama şimdi arkadaşlarımla çok iyi iletişim kuruyorum. Kendimi daha iyi ifade ediyorum.” (Ö8)

“Okuduğumu daha iyi anlayabiliyorum. Daha iyi cevaplar verebiliyorum ve daha iyi iletişim kurabiliyorum. Yeni ve güzel kelimeler öğrendim.” (Ö9)

“Bize verilen bir şiiri tamamlayabiliyorum. Yeni kelimeler öğrendim. Duygularımı ifade ederken hala zorlanıyorum.” (Ö10)

“Yeni kelimeler öğrendim. Etkinliklerde sorulan soruları eskiden anlamazken şimdi daha iyi anlayabiliyorum, daha iyi çözebiliyorum.” (Ö11)

“Hayallerimi yazmaya aktarabilmeyi öğrendim. Yeni kelimeler öğrendim.” (Ö12)

“Kafamdaki düşünceleri yazıya aktarabilmeyi öğrendim. Yeni kelimeler öğrendim.” (Ö13)

“Eskiden öğretmenin sorduğu soruyu anlamıyordum ve çözemiyordum. Hayal kurarak bunu geliştirdim.” (Ö14)

“Daha iyi yazmaya başladım. Bilmediğim kelimelerin anlamlarını öğrendim.” (Ö15)

Uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda öğrenciler farklı konularda yeni şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler yazarken duygu düşünce ve isteklerini daha iyi anlatabildiğini, bazıları ise birçok yeni kelime öğrendiğinden bunun ifade güçlerini arttırdığını belirtmişlerdir.

Güçlü ve zayıf yönler

Katılımcılara ‘Yaratıcı yazma çalışmaları yaparken kendinde fark ettiğin güçlü ve zayıf yönlerin nelerdir?’, ‘Yazı yazarken yaratıcı fikirler bulabildin mi?’, ‘Yazı yazarken kendine ait yöntemler bulabildin mi?’ soruları sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Yazmam daha çok gelişti. Hayalimdekini artık daha iyi yazıya aktarabiliyorum. Hikâyeler verildiğinde onları daha iyi doldurabildim. Eskiden şiir yazamazdım ama şimdi daha iyi yazıyorum. Kendimi ifade ederken doğru kelimeleri bulabildim.” (Ö1)

“Bütün düşüncelerim hikâyelerle güçlendi. Yazı yazarken yaratıcı fikirler bulabildim. Kendimi hikâyelerin içinde buldum.” (Ö2)

“Eskiden noktalamalara ve büyük harflere dikkat etmiyordum ama şimdi dikkat ediyorum.” (Ö3)

“Eskiden yazma becerimiz çok kötüydü. Hayal gücümüzü tam olarak kullanıyordum. Şimdi ise zihnimiz açıldı. Kendi hikâyelerimizi yazabiliyorum. Yazma becerim de giderek güçlendi.” (Ö4)

“Yazarken kendimi rahat ve mutlu hissettim.” (Ö5)

“Eskiden yazım çok kötüydü. Yazmam çok kötüydü. Sonra giderek gelişti. Artık daha iyi yazılar, hikâyeler yazabiliyorum. Yazı yazarken yaratıcı fikirler bulabiliyordum ama bazen zorlanıyordum.” (Ö6)

“Yazarken kendime ait bir yöntem bulamadım.” (Ö7)

“Güçlü yönüm, artık fazla hayal kurabiliyorum ve hayallerimi yazıyla aktarabiliyorum. Zayıf yönüm, eskiden hiç etkinlik yapmadığımız için hayal kuramıyordum ama etkinlikler yapmaya başlayınca sürekli hayal kurduk ve gelişti.” (Ö8)

“Eskiden yazı yazmak istemiyordum. Şu an yazmamı geliştirdim, güzel yazmayı öğrendim.” (Ö9)

“Kendimde fark ettiğim güçlü yönüm kelime sayımın artması ve hayal gücümün gelişmesi.” (Ö10)

“Eskiden yazmaktan bıkırdım, elimin acımasından şikâyet ederdim. Şimdi ise hayal gücüm gelişti. Artık yazabiliyorum, yazım güzelleşti.” (Ö11)

“Eskiden yazı yazarken kendimi çok zayıf buluyordum ama şimdi çok iyi buluyorum.”(Ö12)

“Yazımı ve hayallerimi geliştirdim. Yaratıcı fikirler bulabildim.” (Ö13)

“Zayıf yönüm nasıl yazacağımı çok bilmiyordum.” (Ö14)

“Artık yazmaya alıştım. Önceden hiç iyi yazmıyordum.” (Ö15)

Öğrenciler yaratıcı yazma çalışmaları yaparken yazma konusunda güçlü ve zayıf yönlerini fark etmişlerdir. Kimi öğrenciler kendilerine ait yöntemler belirlerken kimi öğrenciler de bu konuda zorluk yaşamışlardır.

Günlük hayata aktarma

Katılımcılara ‘Yaratıcı yazma çalışmaları ile öğrendiğin bilgileri günlük hayatına nasıl aktarabilirsin?’, ‘Etkinlikler sonucunda günlük hayatında kullandığın kelimelerde artış oldu mu?’, ‘Etkinlikler sonucunda günlük hayatında kendini başkalarına karşı daha iyi ifade edebiliyor musun?’ soruları sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Günlük hayatımda bir sürü yeni kelime öğrendim.” (Ö1)

“Bu etkinliklerde öğrendiklerimiz günlük hayatımızda çıkıyor. Hikâyelerde insanlar çok iyi konuşuyor. Ben de onları okuduğum için benim cümlelerim daha iyi olabiliyor.” (Ö2)

“Kendimi başkalarına karşı daha iyi ifade edebiliyorum.” (Ö3)

“Başkalarıyla iletişim kurabiliyoruz artık. Kendimizi tanımaya başladık ve özgüvenimiz arttı. Böylelikle başkalarıyla iyi iletişim kurabiliyoruz.” (Ö4)

“Arkadaşlarımla eskiden iyi iletişim kuramıyordum. Şimdi daha iyi iletişim kurabiliyorum.” (Ö5)

“Hayal kurmam gelişti. Yeni kelimeler öğrendim. Başkalarına karşı kendimi ifade edebiliyorum.” (Ö6)

“Yazarken çok fazla şey öğreniyoruz. Yazmayı seviyorum. Arkadaşlarımla daha iyi konuşabiliyorum.” (Ö7)

“Arkadaşlarımla iletişim kurarken daha önce kullanamadığım kelimeleri artık kullanabiliyorum.” (Ö8)

“İletişim kurarken doğru kelimeleri bulabiliyorum.” (Ö9)

“Günlük hayatımda kullandığım kelimeler arttı. Eskiden kimse beni anlamazdı. Beni anlamıyorlardı. Şimdi anlatabiliyorum. Bir arkadaşımın evinde ders çalışırken benden uç istediler ama ucum bitmişti. Benim cimri olduğumu ve vermediğimi düşündüler. Eskiden yanlış anlaşıyordum. Şimdi kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.” (Ö10)

“Daha önce arkadaşlarımla konuşurken bazı kelimeleri söyleyemiyordum. Ama şimdi bütün duygularımı onlara çok iyi şekilde ifade edebiliyorum. Mesela şu an çok rahatım. Bana sorduğunuz soruları çok iyi cevaplayabiliyorum.” (Ö11)

“Duygu ve düşüncelerimi arkadaşlarıma daha iyi aktarabiliyorum.” (Ö12)

“Arkadaşlarımla eskiden çok iletişim kurmuyordum ama şimdi bu etkinlikler sayesinde daha güzel iletişim kurabiliyorum.” (Ö13)

“Günlük hayatta kullandığım kelime sayısı biraz arttı. Kendimi biraz daha iyi ifade edebiliyorum.” (Ö14)

“Yeni kelimeler öğrendim. Önceden yeni kişilerle tartışmaktan çekiniyordum. Artık yeni kişilerle tartışıyorum. Daha iyi arkadaş ediniyorum.” (Ö15)

Yapılan çalışmalar sonucunda öğrencilerin öğrendikleri yeni kelimeleri günlük hayata aktarabildikleri ve başkalarına karşı kendilerini daha iyi ifade edebildikleri söylenebilir.

Yazmaya karşı olumlu tutum ve motivasyon

Katılımcılara ‘Yapılan etkinlikler sonucunda yazmaya karşı isteğin arttı mı?’, ‘Yazı yazarken kendini rahat ve mutlu hissettin mi?’, soruları sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Eskiden yazmayı sevmezdim. Okumayı daha fazla severdim ama şimdi ikisini de eşit seviyorum.” (Ö1)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu yönde etkilendi. Yazma hayal gücümü besledi.” (Ö2)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu olarak arttı.” (Ö3)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu yönde etkilendi. Çünkü yazma becerisi hayal gücümüzü geliştirdi.” (Ö4)

“Yazmaya karşı isteğim arttı. Paragraf ve noktalamalara eskiden dikkat etmiyordum. Şimdi daha çok dikkat ediyorum.” (Ö5)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu yönde arttı.” (Ö6)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu anlamda değişti.” (Ö7)

“Yazma isteğim olumlu anlamda gelişti. Çünkü eskiden yazım çok kötüydü. Şimdi yaza yaza geliştirdim.” (Ö8)

“Eskiden yazmayı sevmiyordum. Şu an derslere katılıp yazmayı istiyorum.” (Ö9)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu yönde etkilendi. Eskiden yavaş ve kötü yazıyordum. Şimdi ise hızlı ve güzel yazıyorum.” (Ö10)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu etkilendi ve arttı.” (Ö11)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu anlamda arttı. Şimdi derslere daha çok katılıyorum ve yazmak istiyorum.” (Ö12)

“Yazmaya karşı isteğim olumlu etkilendi, çok arttı.” (Ö13)

“Yazmaya karşı isteğim arttı.” (Ö14)

“Artık yazmayı daha çok seviyorum. Önceden sevmiyordum.” (Ö15)

Uygulanan yazma çalışmaları sonucunda öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde genel anlamda öğrencilerin yazmaya karşı olumlu tutum sergiledikleri, yazma becerilerinin ve yazmaya karşı motivasyonlarının arttığı söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada toplam 20 öğrencinin Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının onların yazmaya yönelik tutumlarına ve yazma becerilerine etkisini tespit etmek amacıyla 8 hafta boyunca haftada 2 ders saati şeklinde sürdürülen yaratıcı yazma çalışmaları yazmaya yönelik tutum ölçeği ile tek gruplu ön test/son test modeli uygulanarak araştırmada anlamlı bir farkın olup olmadığı araştırma soruları bağlamında analiz edilmiştir. Elde edilen veriler araştırma soruları ile ilişkili tartışmaya açılmıştır.

Nicel verilere ilişkin sonuçlar göz önüne alındığında, yazma tutum ölçeği testinden elde edilen ön test son test puan ortalamaları incelenmiştir. İnceleme sonucuna göre ön test puan ortalamaları 128,80 iken; bu oran son test grubunda 135,25 olarak tespit edilmiştir. Buna göre istatistiki olarak ön test ile son test arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu fark ise ortalamalar incelendiğinde son test lehine olduğu görülmektedir. Ön test ile son test arasındaki korelasyon katsayısı

düzeylerine bakıldığında da yazma tutum ön test ile son test arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r = 0,794$, $p < 0,05$). Elde edilen bulgular bu alanda yapılan diğer araştırmalarla uyumludur. Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi'ni inceleyen bir araştırmada yazmaya yönelik tutumla alakalı olarak deney grubunun ön ve son testleri arasında önemli bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kırmızı, 2009). Ayrıca yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutum ve akademik başarıları üzerindeki etkililiğini belirlemek amacıyla yapılan başka bir araştırmada uygulanan yaratıcı yazma tekniklerinin, öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarını olumlu yönde arttırdığı görülmüştür. Austen (2005) tarafından yapılan araştırma neticesinde yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerde edebiyat sevgisi uyandırdığı ve aktif öğrenmeler oluşturduğu sonucuna varılması, yaratıcı yazmanın bireyin yazma tutumlarını ve yazma becerilerini olumlu yönde geliştirdiğini göstermesi açısından yapılan bu araştırma ile benzerlik göstermektedir. Eldeki bulgular incelendiğinde Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımları ve çeşitli etkinliklerle öğrencilerin yaratıcılık yönlerini geliştirmenin mümkün olduğu görülmektedir. Böylece öğrencilerde yaratıcılıkla beraber yazma becerileri de gelişebilmektedir. Söz konusu yaklaşımlar ve etkinliklerle öğrenciler yazmaya karşı büyük bir istek duyabilmekte ve kendilerini ifade edebilmektedirler. Bundan ötürü öğrencilerin bu olumlu yönünün için içine katılması ve bunun çeşitli etkinliklerle desteklenmesi onların yaratıcılıklarının ortaya çıkmasına, gelişmesine, kendilerini doğru şekilde ifade edebilmelerine ve yazma becerilerinin gelişmesine imkân sağlayabilir (Essex, 1996).

Yaratıcı yazma yaklaşımının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumuna etkisinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. İnceleme sonucunda hem ön test hem de son test yazma tutumu puanlarına göre kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular bu alanda (Erdoğan ve Çelikpazu (2020) ve Korkmaz (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile benzer bir uyum göstermektedir.

Nitel verilere ilişkin sonuçlar göz önüne alındığında, öğrencilerin Türkçe dersinde yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda görüşme formundan hareketle yazma tutumlarında ve yazma becerilerinde anlamlı farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonunda uygulanan etkinliklerle ilgili öğrencilere sorular sorularak görüşleri alınmıştır. Öğrencilere sorulan sorular öğrencilerin yapılan etkinlikler sonunda süreci ve kendi öğrenmelerini sorgulamalarına, kendileri ile ilgili zayıf ve güçlü yönlerini fark etmelerine, öğrendikleri bilgileri kendi yaşamlarına ne şekilde aktarabileceklerinin bilincinde olmalarına ve hem kendilerini hem de uygulama sürecini değerlendirmelerine olanak sunmuştur. Değerlendirme sonucunda öğrenciler farklı konularda

yeni şeyler öğrendiklerini, yazarken duygu düşünce ve isteklerini daha iyi anlatabildiklerini, yapılan etkinliklerle birçok yeni kelime öğrendikleri için ifade güçlerini arttırdığını belirtmişlerdir. Öğrenciler yaratıcı yazma çalışmaları yaparken yazma konusunda güçlü ve zayıf yönlerini fark ettiklerini belirterek, yaratıcı yazma konusunda bazı öğrenciler kendilerine ait yöntemler belirlerken bazı öğrencilerin ise bu konuda zorluk yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca uygulanan yaratıcı yazma etkinlikleriyle öğrencilerin öğrendikleri yeni kelimeleri günlük hayata aktarabildikleri ve başkalarına karşı kendilerini daha iyi ifade edebildikleri, yazmaya karşı olumlu tutum sergiledikleri, yazma becerilerinin ve yazmaya karşı motivasyonlarının arttığı söylenebilir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında bu alanda yapılan diğer araştırmalarla uyumluluk gösterdiği de söylenebilir (Kapar Kuvanç, 2008; Kırmızı, 2009; Kırmızı ve Beydemir, 2012). Ancak bu denli uygulama etkinlikleri de yetersiz kalabilmektedir. Çünkü öğrencilere sadece bilgilerini ortaya çıkaracak yazılar yazdırmak ve buna dayalı etkinlikler yaptırmak, yazma alışkanlığı kazandırmada ve yaratıcılığı geliştirmede oldukça yetersiz kalmaktadır. Yaratıcı fikirler üretilerek öğrenciye yazma alışkanlığı kazandırmak için bireydeki birçok özellik ön plana çıkarılmalıdır. Örneğin, öğrenci tüm duyu organlarını harekete geçirebilmeli ve dış dünyayı kendi izlenimleri yoluyla anlamlandırarak kendine özgü, yaratıcı ürünler ortaya çıkarabilmelidir. Burada dış dünyadaki olay ve durumların öğrencide bıraktığı etkinin ortaya çıkarılması oldukça önemlidir (Kuvanç, 2008).

Öte taraftan Türkçe öğretim programında öğrencilere birçok temel becerinin kazandırılmasının amaçlandığı görülmektedir. Bunlar Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, problem çözme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma, karar verme, girişimcilik, metinler arası okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi becerilerdir. Bu anlamda öğrencilere yaratıcı yazma çalışmalarının uygulanması onların bu temel becerilerini geliştirmelerine yardımcı olması açısından oldukça önemlidir. Dali, Rau ve Risk (2015) tarafından lisans düzeyinde yapılan araştırma sonucunda, yaratıcı yazmanın yaratıcılık, eleştirel düşünme, kendi kendini yönlendirme ve bağımsız öğrenme gibi gelişim alanlarına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık doğası gereği özgür bir ortamın olduğu yerde ortaya çıkar. Bu anlamda öğrencilerin özgür bir şekilde kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağlanmalıdır. Türkçe dersinde öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri ve bunu istenilen düzeyde yapabilmeleri öncelikli hedefler arasında olmuştur. Bu araştırma sonucunda istenilen bu hedeflere büyük oranda ulaşılmış, öğrencilerin yazmaya karşı ilgi ve isteklerinde artış olmuş ve yazma becerilerinde gelişme olduğu görülmüştür. Öğrenciler etkinlikleri yaparken yanlış yapma veya eleştirilmeleri gibi olumsuz durumlardan kaçınılmıştır. Öğrenciler görüş ve düşüncelerini diledikleri gibi dile getirmiş ve yazılarını istedikleri gibi özgür bir ortamda yazabil-

mişlerdir. Tüm çalışmalar sonucunda Türkçe derslerinde uygulanan yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin yazma tutumlarına olumlu yönde katkı sunmuş ve yazma becerileri gelişmiştir.

Yapılan bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik gösteren bir araştırma Kasap (2019) tarafından yapılmıştır. Kasap (2019), araştırmasında yaratıcı okuma ve yaratıcı yazma çalışmalarının 4. Sınıf öğrencilerinin yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma becerilerinin gelişmesinde olumlu anlamda bir artış olduğunu ifade etmiştir. Bununla beraber öğrencilerin okuma ve yazmaya karşı da olumlu bir tutum sergilediklerini belirtmiştir.

Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda sunulan öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Yapılan bu araştırma ortaokul altıncı sınıf düzeyinde yürütülmüştür. Yapılacak araştırmalarla, farklı öğrenim seviyesindeki öğrencilerle çalışılabilir.
- Araştırma tek bir okulda toplamda sekiz hafta boyunca uygulanmış olup sekiz haftadan daha ayrıntılı ve daha uzun zamanlı çalışmaların uygulanması çok daha iyi sonuçlar verebilir.
- Ortaokuldaki Türkçe derslerinde yaratıcı yazma etkinlikleri uygulanabilir. Sadece ortaokulda değil farklı kademelerde de bu tarz çalışmalar yürütülebilir.
- Türkçe dersinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceri vardır ve bu beceriler birbirleriyle ilişkilidir. Herhangi bir becerideki gelişme diğer becerilerin de gelişmesini sağlayabileceğinden yaratıcı yazma çalışmalarının diğer becerilerin gelişmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.
- Yaratıcı yazma çalışmalarının daha çok uygulanabilmesi adına öğretmenlere ve idarecilere gerekli bilgilendirmeler yapılabilir ve bunlarla ilgili olarak okullarda çeşitli çalışmalar yapılabilir.
- Yaratıcı yazma çalışmalarının sadece okulla sınırlı kalmaması adına çocukların ailelerine bu konuda gerekli bilgi verilerek ailelerin de çocuklarına gerekli olan desteği vermeleri sağlanabilir.
- Öğretmenlerin öğretim programlarına uyma konusunda çokça çaba harcadığı gerçeği göz önüne alındığından öğretim programında yaratıcı yazma ile ilgili kazanımlara yer verilmelidir (Akkaya, 2014).
- Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin yazmaya karşı tutumları ve yazma becerileri uygulanan yaratıcı yazma etkinlikleri sonucunda olumlu yönde artmıştır. Bu sebeple yaratıcı yazma ile ilgili çalışmalara Türkçe dersi programında daha fazla yer verilebilir.

Kaynakça

- Akkaya, N. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin yaratıcı yazma sürecine ilişkin görüşleri: Bir değerlendirme. *Eğitim Bilimleri: Kuram ve Uygulama*, 14 (4), 1499-1504.
- Aktaş, Ş., ve Gündüz, O. (2005). *Yazılı ve sözlü anlatım – kompozisyon sanatı*. Akçağ Yayınları.
- Austen, VJ (2005). İngiliz edebiyatı derslerinde yaratıcı yazma ödevlerinin değeri. *New Writing*, 2 (2), 138-150.
- Aydın, İ. (2014). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmalarındaki sorunlar üzerine bir inceleme. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014 (4), 166-170.
- Aytan, N. (2016). Türkçe dersi tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(2), 535-546.
- Başkök, B. (2012). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinde uygulanan yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yaratıcılıklarına ve Türkçe dersine olan tutumlarına etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. Özçelik, D. A. (Çev.), Millî Eğitim Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, K. Ş., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. Baskı). Pegem Akademi.
- Cheung, W. M., Tse, S. K., and Tsang, H. W. (2003). Creative writing practice in primary schools: a case study in Hong Kong. *The International Journal of Creativity & Problem Solving*, 13(2), 55-65.
- Cheung, W. M., Tse, S. K., and Tsang, H. W. (2003). Teaching creative writing skills to primary school children in Hong Kong: Discordance between the views and practices of language teachers. *The Journal of Creative Behavior*, 37(2), 77-98.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (5. Baskı). Kişisel Yayınlar.
- Dalı, K., Lau, A., ve Risk, K. (2015). LIS programlarında akademik olarak bilgilendirilmiş yaratıcı yazma ve yaratıcı olma özgürlüğü. *Kütüphane ve Bilgi Bilimleri Eğitimi Dergisi*, 56 (4), 298-324.

6. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutum..

- Davies, D., Jindal-Snape, D., Collier, C., Digby, R., Hay, P., ve Howe, A. (2013). Creative learning environments in education: A systematic literature review. *Thinking Skills and Creativity*, 8, 80-91.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlilik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2 (1), 84.
- Duru, A. (2014). *Altıncı sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik stratejilerin etkililiğinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Erdoğan, Ö., ve Yangın, B. (2014). Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatıma ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 438-459.
- Erdoğan, R., ve Çelikpazu, E. E. (2020). İlkokul 4. sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünme destekli yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1436-1467.
- Essex, C. (1996). *Teaching creative writing in the elementary school, eric clearinghouse on reading english, and communication digest*. <http://www.indiana.edu/~reading/ieo/digests/d109.html>, <http://www.ericdigests.org/1996-3/writing.htm> essex (Erişim tarihi: 12.11.2009).
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Gül Yayınevi.
- Gökçe, Y. (2007). *Ben büyüyünce yazar olacağım çocuklar için yaratıcı yazarlık*. Kapital Yayınları.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Pegem A Yayınları.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller* (5. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kapar Kuvanç, E.B. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kırmızı, F., ve Beydemir, A. (2012). İlköğretim 5. sınıf türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 319-337.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Korkmaz, G. (2015). *Yaratıcı yazma yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterlik algılarına, yazmaya ilişkin tutumlarına ve yazma becerisi akademik başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Kuvaç, E. B. K. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. DEÜ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. Sınıflar) öğretim programı*. MEB Yayınları.
- MEB (2018). *Türkçe Öğretim Programı*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663> (Erişim tarihi: 22. 02. 2022).
- Oral, G. (2014). *Yine yazı yazıyoruz*. Pegem A Yayıncılık.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri 2*. Öncü Kitap.
- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim besinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Silah, M. (2000). *Sosyal psikoloji (davranış bilimi)*. Gazi Kitabevi.
- TDK (2009). *Büyük Türkçe Sözlük*. TDK Yayınları.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(23), 461-472.

Ekler

Ek 1: Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği (YAYTÖ) (Kırmızı, 2009)

YAZMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Yazı/şiir yazmak kendimi mutlu hissetmemi sağlar.					
2	Hissettiklerimi yazmayı severim					
3	Yazı/şiir yazmak hayal gücümü geliştiriyor.					
4	Boş zamanlarımda yazı/şiir yazarım.					
5	Yazarken kolum yorulsa da önemli değil.					
6	Yazı/şiir yazarken kendimi rahat ve güvende hissediyorum.					
7	Yazı/şiir yazarak duygu ve düşüncelerimi daha iyi ifade ediyorum					
8	Canım sıkkın olduğunda yazı/şiir yazmak beni rahatlatır.					
9	Yazarken ortaya güzel şeyler çıkarıyorum.					
10	Yazı/şiir yazmak yazımın güzelleşmesini sağlıyor.					
11	Yazı/şiir yazmak için düşünmeyi çok severim.					
12	Yazı/şiir yazmak benim için vazgeçilmez bir hobi.					
13	Yazı/şiir yazmak düşüncelerimi sonsuz kılıyor.					
14	Yazı/şiir yazmayı severim.					
15	Yazı/şiir yazarken zaman geçmek bilmez.					
16	Yazı/şiir yazmak sıkıcı gelir.					
17	Yazmak bana ilginç gelir.					

18	Saatlerce yazı/şiiir yazsam bıkmam.						
19	Ders dışı zamanlarda da yazı/şiiir yazmaktan hoşlanırım.						
20	Yazdıklarımı başkalarına okumaktan hoşlanırım.						
21	Türkçe dersinde daha fazla yazı/şiiir çalışması yapılmasını isterim						
22	Yazı/şiiir yazarken zamanın nasıl geçtiğinin farkına varmam.						
23	Yazı/şiiir yazmak eğlenceli bir iştir.						
24	Yazdıklarım üzerinde düşünmekten zevk alırım.						
25	Yazmanın ruhumu dinlendirdiğini düşünüyorum.						
26	Yazmada kendimi geliştirmek için çaba gösteririm.						
27	Yazı/şiiir yazarken akıcı bir dil kullanmaya özen gösteririm.						
28	Yazı/şiiir yazma programdan kaldırılmalıdır.						
29	Yazı/şiiir yazarken, yazma kurallarına uymaya özen gösteririm						
30	Önemli bir konuda olsa da yazı/şiiir yazmak istemem.						
31	Yazdıklarımı başkalarına okumayı sevmem.						
32	Yazma içerikli etkinliklerden sıkılırım.						
33	Tüm zorluklarına rağmen yazı/şiiir yazmayı seviyorum.						
34	Sınıfta kalacağımı da bilsem yazı/şiiir yazmam.						

Ek 2: Yansıtıcı Yazma Etkinlikleri Görüşme Formu

Adı/Soyadı:

Tarih:

Ders: Türkçe

Bugünkü etkinliğin konusu: Yaratıcı Yazma Çalışmalarını Değerlendirme

Sevgili çocuklar, görüşmemiz sırasında ders boyunca yaptığımız etkinlikleri düşünerek, eksik olduğunuz ya da güzel yapmış olduğunuz çalışmalarını ve davranışlarını göz önünde bulundurun.

SORULAR

1. Derste yapmış olduğunuz yaratıcı yazma ile ilgili etkinlikler sonucunda neler öğrendin?
2. Yazma çalışmalarını ifade edebilme yönünü geliştirdi mi?
3. Etkinlikler sonunda yeni kelimeler öğrenebildin mi?
4. Yaratıcı yazma çalışmalarını yaparken kendinde fark ettiğin güçlü ve zayıf yönlerin nelerdir?
5. Yazı yazarken yaratıcı fikirler bulabildin mi?
6. Yazı yazarken kendine ait yöntemler bulabildin mi?
7. Yaratıcı yazma çalışmalarını ile öğrendiğin bilgileri günlük hayatına nasıl aktarabilirsin?
8. Etkinlikler sonucunda günlük hayatında kullandığın kelimelerde artış oldu mu?
9. Etkinlikler sonucunda günlük hayatında kendini başkalarına karşı daha iyi ifade edebiliyor musun?
10. Yapılan etkinlikler sonucunda yazmaya karşı isteğin arttı mı?
11. Yazı yazarken kendini rahat ve mutlu hissettin mi?

Ek 3: Yapılan Çalışmadan Bazı Uygulamalar

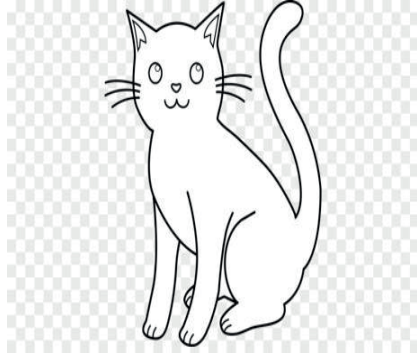
FOTOĞRAFLAR

HİKÂYE TAMAMLAMA

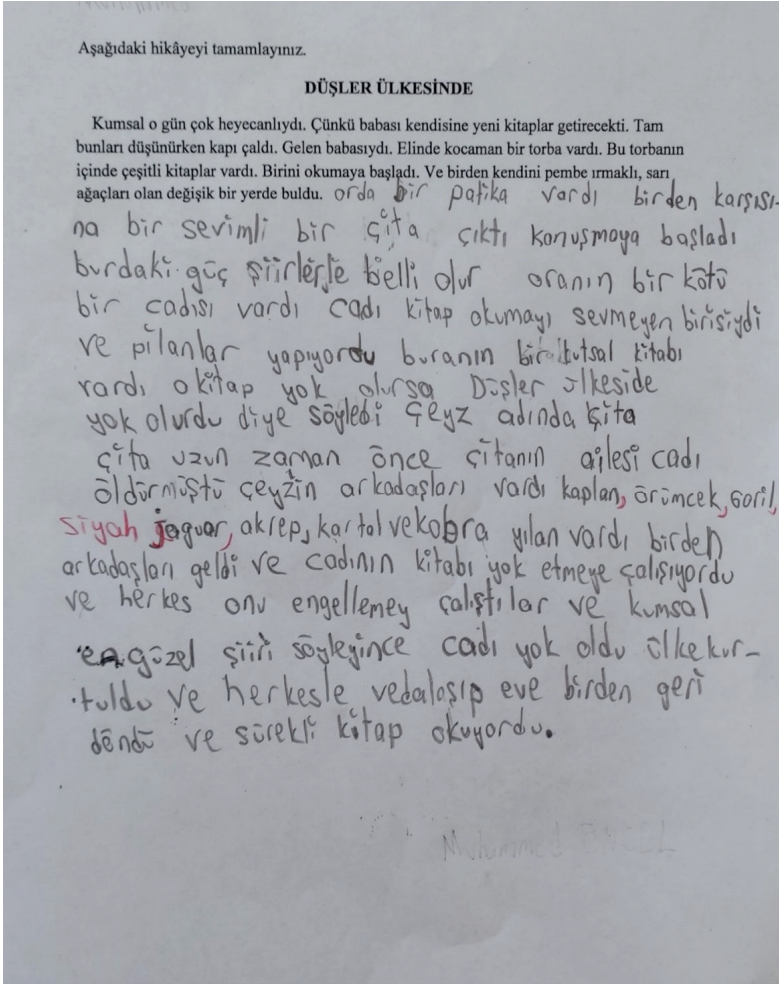

HAYALİ KEDİMİZİ YAZALIM

Kolaj: Ceren Bülbin (Yukarıda gördüğünüz kolaja bakıp her parçayı ayrı ayrı analiz edin).

Öğrencilerin Yaptığı Yaratıcı Yazma Çalışmalarından Örnekler

MENABEHLERİN KARŞI BİR YAZMA EKİNLİĞİ

Menabehler bağışını bir kolaja bakarak hikayesini yazacağız.
 Ben her adımda size yardımcı olacağım.
 İlk olarak kolajı nasıl bir yazma biliyorum. Farklı parçaları bir araya getirerek bir kompozisyon oluşturabiliyorum. Çok fazla figürler bir araya geldiği için yorumlamaya açıldık. Biz de bu yüzden kolajların gücünden yararlanacağız.

2. ADIM
 Bu parçaları ayrı ayrı yorumlayalım. Detaylara bakalım.
 Yanardağ patlamasına gözünüzü. Lavlar güçlü bir şekilde patlıyor. Ve gücünün kadimliği etrafında bir yerleşim yeri.
 İkinci parçamıza ise sıyah beyaz. Bir renk ağız açık bir şekilde duruyor.

3. ADIM
 Parçaları arasında bağlantı kuralım.
 Yanardağ bir patlama yapıyor. İçinde olan deparı püskürtüyor. İkinci parçadaki insanın ise ağza sıkışık.
 Sanki o da bir şeyler söyleyecek gibi. Dem ki resim arasında bir duygudan deparı aktarım ortak eğri olarak seçtim.

4. ADIM
 Bu adımda seçtiğimiz ortaklığı ana konu olarak belirleyip bir öyküye konusuna çevireceğiz.
 Yanardağ ve insan bir insan boyutunda bir hikaye. İnsanlar arasında bir ilişki olarak bağları da kuruyor.
 Mesela yanardağın insanı kullandığını düşünerek yanardağın insanı ise Volkan olmuş. Daha sonra öykümüzü kuruyoruz.
 Mesela Volkanın öyküsü insanı güçlendirir. Ve bu güçleri yanardağın almış olabilir. Ya da volkanın bu yanardağın arasında bir bağ olabilir ve volkan bu güçlerini yanardağın alır.

Seçeneklerimizi sunalım. Birisini seçip başlayabiliriz.

Hafize Çeltikaya

İLK ADIM
 Yanardağın gücünün kolaja bakıp her parçayı ayrı ayrı analiz edelim.
 Kolu bir parçayı da kolajın bir parçası var diyebiliriz. Bu parçaları bir yanardağ ve yanardağın insanı bir insan kafası.

VOLKANIN İÇİNDEKİ NEFRETLERİ PATLIYOR

Volkan bir gün yolda yürürken bir mağanda ona sürekli olay ediyor. Ve yanardağın Enes'e...

*Benim burada yaşadığı
 Şimdi çok mutlu oluyorum
 ve bir daha ona olay
 yapmıyorum*

*Enes sürekli olay edince
 volkan çok sinirleniyor
 Enes ondan daha güçlü olduğu
 için ona birşey yapmıyor bir gün
 Volkan ondan aşırı bir şekilde intikam
 almak istedi Enesle bir daha karşılaşmaz.
 Enes büyük bir taşı kayaya attı
 ve volkanın başına düşüp volkanın kafası
 bir volkan gibi kafasındaki kon dışarı çık-
 rıyor ve bir den Volkan havaya uçtu güçlendi
 ve enese vurdu eline bağladı ve polise
 bildirdi*

Fotoğrafları dikkatlice inceleyiniz. "Yardımlaşmak" ile ilgili düşüncelerinizi ya da bir öykü yazabilirsiniz.

YARDIMLAŞMAK

Bu fotoğraflar yardımlaşmayı anlatan fotoğraflardır.

Yardımlaşmak çok iyi bir şeydir. İnsanlara elinizden geldiğince yardım edin mesela annenizi etmek yapınca size derki ihtiyaç sahiplerine götür veya ihtiyaç sahipleri bizlerden izin almadan da götürülebiliyor. Eğer yokki yürüyen yaşlı bir teyze var elinde

poşetlerle karsıdan karsıya geçmek istiyor ama
elindeki poşetler ağır olduğu için geçemiyor ve
bizler hemen o yaşlı teyzenin yanına gidip
elindeki poşetleri alıp onun elini tutup karsıya
karsıya geçirmeliyiz. Veya bir engelli gör-
düvüz yürümekte çok zorlanıyor tekerlekli
sandalyenin üzerinde o tekerlekli sandalyeyi
iterek bizler hemen o engelli aocüğe yardım
etmeliyiz yani tekerlekli sandalyeyi itmeliyiz
Mesela hayvanlar onlarda bizleri gibi
canlı varlıklardır bizler hayvanları sevmeliyiz
onların önüne yiyecek ve içecek koymalıyız
onlara bir barınak yapıp onları a barınığa
koymalıyız. V

Biliyor musunuz doğa bizim her şeyimiz.
Mesela yaz mevsimi gelince çiçekler açar
yerlerde çimen çıkar kuşların civiltıları
yani bunların hepsi insanı çok rahatlatır.
Lütfen elinizden geldiğince insanlara ve
hayvanlara yardım edin ve sevin.